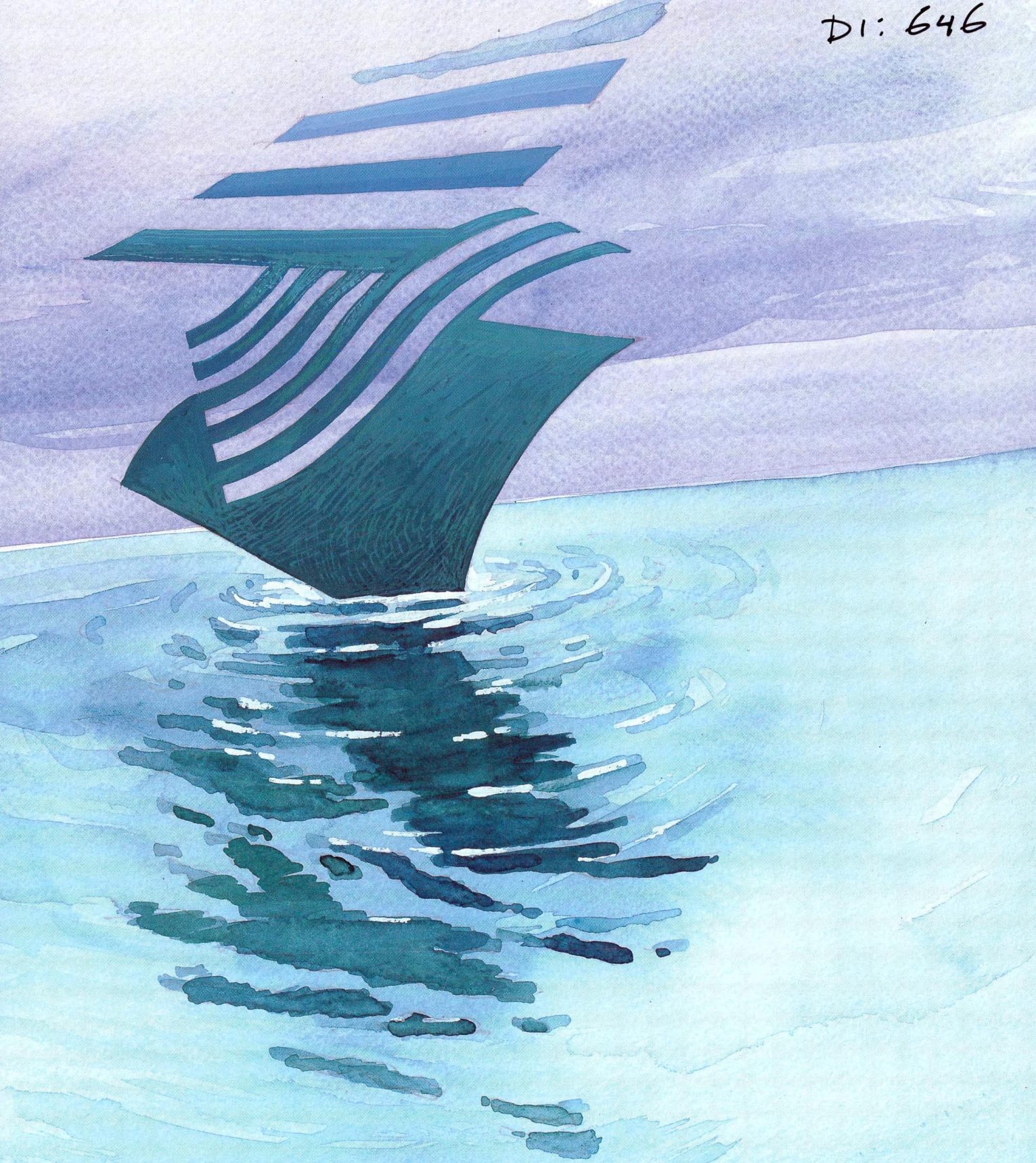

DI: 646

Programma 2002

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat

FWVO

C22455

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Rijkswaterstaat/RIZA
Rijksinstituut voor
integraal Zoetwaterbeheer en
Afvalwaterbehandeling
Documentatie
Postbus 17
8200 AA Lelystad

Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat

FWVO Functionele Werkgroep Verontreiniging Oppervlaktewateren

Programma 2002

(en resultaten 2001)

januari 2002

FWVO-nota 02.01

Eindredactie: J. Meijerink
(Secretaris FWVO)

Voorwoord

Voor u ligt het nieuwe jaarprogramma van de Functionele Werkgroep Verontreiniging Oppervlaktewateren. Dit programma geeft een overzicht van de inhoud en planning van alle FWVO-acties en -projecten voor het jaar 2002.

De voorgenomen activiteiten van de verschillende clusters/projectgroepen van de FWVO worden toegelicht en de voor deze beoogde producten benodigde personele en financiële inzet van de regionale directies, de specialistische diensten, DG Water en het hoofdkantoor zijn - voor zover mogelijk - kwantitatief weergegeven.

In het programma is verder een korte terugblik opgenomen met enkele resultaten van het afgelopen jaar 2001. Het POWA is tijdens zijn vergadering van 1 februari 2002 akkoord gegaan met de inhoud van het programma.

De scheiding van beleid en uitvoering binnen V&W heeft ook zijn uitwerking gehad op de FWVO. Zo valt de FWVO nu onder de verantwoordelijkheid van het DG Water. De gevolgen van de instelling van de Inspectie Verkeer en Waterstaat, divisie Water zijn nog niet in het programma verwerkt.

De FWVO heeft enkele wijzigingen ondergaan in de werkwijze. De FWVO werd tot voor kort in de uitvoering van haar werkzaamheden ondersteund door een zestal clusters. Deze clusters hebben een permanent karakter. Enkele clusters zijn opgeheven. Voorkomende werkzaamheden die niet onder de werkzaamheden van de overgebleven clusters A, B en C kunnen worden geschaard, zullen door tijdelijk in te stellen projectgroepen worden uitgevoerd. Het voormalig cluster Doelgroepbeleid industrie en veranderende tol gaat verder als Netwerk Doelgroepbeleid Industrie. Het voordeel van de wijzigingen is dat de FWVO flexibeler kan inspelen op allerlei ontwikkelingen.

Dit jaarprogramma is opgesteld in nauw overleg met het WVO-Contactteam, het overleg orgaan van Rijkswaterstaat waarin de handhavers van de wet- en regelgeving op milieugebied zijn vertegenwoordigd.

Ik hoop dat het programma u enthousiast maakt voor de voorgenomen werkzaamheden in 2002 en vertrouwt op een goede en vruchtbare samenwerking om de geplande werkzaamheden ook daadwerkelijk te realiseren.

Ir. C. Venema
(voorzitter)

Reacties op het meerjarenprogramma en op onze activiteiten zijn welkom en worden zeer gewaardeerd. U kunt met uw suggesties, op- of aanmerkingen dan wel vragen terecht bij het secretariaat van de FWVO, p/a RIZA, t.a.v. ing. J. Meijerink, Postbus 17, 8200 AA Lelystad, tel. nr.: (0320) 29 84 60 of mail naar FWVO@riza.rws.minvenw.nl.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	5
1 De FWVO	7
1.1 Inleiding	7
1.2 Ontwikkelingen	8
1.3 Verantwoording	8
1.4 Samenstelling	9
1.5 Taak en verantwoordelijkheden	9
1.6 Werkwijze	9
1.6.1 Rol	10
1.6.2 De huidige werkwijze	10
1.6.3 Clusters	10
1.6.4 Samenwerking met het WVO-Contactteam	12
1.6.5 Jurisprudentie	12
1.6.6 Samenwerking met derden	12
2 De activiteiten van de FWVO-clusters	13
2.1 Cluster A: effectgericht beleid.	13
2.1.1 Taken van cluster A	13
2.1.2 Samenstelling van cluster A	15
2.1.3 Activiteiten 2002 van cluster A	16
2.1.4 Kosten overleg cluster A	17
2.1.5 Doorkijk naar de toekomst van cluster A	17
2.1.6 Overzichtstabel cluster A	17
2.2 Cluster B: internationaal, nationaal en regionaal	19
2.2.1 Taken van cluster B	19
2.2.2 Samenstelling van cluster B	19
2.2.3 Activiteiten 2001 van cluster B	19
2.2.4 Kosten overleg cluster B	19
2.2.5 Doorkijk naar de toekomst van cluster B	20
2.2.6 Overzichtstabel van cluster B	20
2.3 Cluster C: diffuse bronnen	23
2.3.1 Taken van cluster C	23
2.3.2 Samenstelling van cluster C	24
2.3.3 Activiteiten 2002 van cluster C	25
2.3.4 Kosten overleg cluster C	27
2.3.5 Doorkijk naar de toekomst van cluster C	27
2.3.6 Overzichtstabel van cluster C	28
2.4 Projectgroep Wbb Waterbodembodem (PWW)	31
2.4.1 Taken van de PWW	31
2.4.2 Samenstelling van de PWW	31
2.4.3 Activiteiten van de PWW	31
2.4.4 Kosten van het overleg van de PWW	33
2.4.5 Doorkijkje naar de toekomst van de PWW	33
2.5 Projectgroep Communicatie	35
2.5.1 Taken van de projectgroep Communicatie	35
2.5.2 Samenstelling van de projectgroep Communicatie	35
2.5.3 Activiteiten van de projectgroep Communicatie	35

2.5.4	Kosten van het overleg van de projectgroep Communicatie	35
2.5.5	Doorkijkje naar de toekomst van de projectgroep Communicatie	36
2.6	Projectgroep Warmtelozingen koelwater	37
2.6.1	Taken van de projectgroep Warmtelozingen Koelwater	37
2.6.2	Samenstelling van de projectgroep Warmtelozingen Koelwater	37
2.6.3	Activiteiten van de projectgroep Warmtelozingen Koelwater	37
2.6.4	Kosten van het overleg van de projectgroep Warmtelozingen Koelwater	37
2.6.5	Doorkijkje naar de toekomst van de projectgroep Warmtelozingen Koelwater	37
2.7	Projectgroep Chloor in koelwater	39
2.7.1	Taken van de projectgroep Chloor in koelwater	39
2.7.2	Samenstelling van de projectgroep Chloor in koelwater	39
2.7.3	Activiteiten van de projectgroep Chloor in koelwater	39
2.7.4	Kosten van het overleg van de projectgroep Chloor in koelwater	39
2.7.5	Doorkijkje naar de toekomst van de projectgroep Chloor in koelwater	39
2.8	Netwerk Doelgroepbeleid Industrie	41
2.8.1	Taken van het netwerk	41
2.8.2	Samenstelling netwerk Doelgroepbeleid Industrie	42
2.8.3	Activiteiten 2001 van het netwerk	42
2.8.4	Kosten overleg netwerk	42
2.8.5	Doorkijk naar de toekomst van het netwerk	42
2.8.6	Overzichtstabel netwerk	42
3	Belangrijkste resultaten 2001	45
3.1	Rapporten	45
3.2	Andere producten	46

Bijlagen

Samenvatting FWVO-programma 2002	47
Leden van de FWVO.....	49

---

1 De FWVO

1.1 Inleiding

De Functionele Werkgroep Verontreiniging Oppervlaktewateren (FWVO) is een door de Rijkswaterstaat aan het begin van de jaren '70 ingesteld (ambtelijk) overlegorgaan voor de uitvoering van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo).

Bij de instelling van de FWVO in 1973 was de taakstelling primair gericht op coördinatie van de Wvo-vergunningverlening. In de loop der jaren is de taakstelling van de FWVO verbreed naar alle aspecten van het waterkwaliteitsbeleid; zo behoren tegenwoordig ook de Wet bodembescherming (Wbb) en de Wet op de waterhuishouding (Wwh) tot het werkgebied van de FWVO.

De FWVO heeft drie belangrijke functies: coördinatie, informatie-uitwisseling en het bijdragen aan ontwikkeling van het emissiebeleid.

De coördinerende functie uit zich in het onderling afstemmen van de uitvoering van het waterkwaliteitsbeleid waaronder de Wvo en de Wbb in de tien regionale directies van Rijkswaterstaat. Tevens is de FWVO een forum waar de regionale directies rechtstreeks met elkaar kunnen spreken over problemen bij de uitvoering van wettelijke taken en de mogelijke oplossingen. Monitoring en onderlinge afstemming van de uitvoering van het diffuse bronnenbeleid neemt daarbij een belangrijke plaats in. Tevens wil de FWVO een klankbord zijn voor vragen op het gebied van de Inspectie Verkeer en Waterstaat, divisie Water.

De tweede belangrijke functie van de FWVO betreft de uitwisseling van informatie over het emissiebeleid. De FWVO is het forum waar regionale directies rechtstreeks met elkaar in contact treden over de uitvoering van de wettelijke taken en mogelijke oplossingen van eventuele problemen. De werkgroep initieert nieuw onderzoek en publiceert hier regelmatig over in rapporten. Ook organiseert de werkgroep workshops, cursussen en themadagen over actuele onderwerpen van de uitvoering van het waterkwaliteitsbeleid.

En de derde, maar zeker niet minder belangrijke functie is het leveren van bijdragen aan de verdere ontwikkeling van het waterkwaliteitsbeleid.

Voor het uitvoeren van deze taken steunt de FWVO op de brede deskundigheid van de FWVO-leden en hun achterban op het gebied van de Wvo, Wbb en Wwh. De FWVO is daartoe samengesteld uit een brede geleding van vertegenwoordigers binnen Rijkswaterstaat, waarin de regionale directies een prominente plaats innemen. De FWVO laat zich tevens ondersteunen door een aantal permanente clusters die inhoudelijke onderwerpen voorbereiden en uitwerken. Naast de regionale directies hebben ook DG Water en de technisch-wetenschappelijke diensten een belangrijke rol in de FWVO en in de clusters.

1.2 Ontwikkelingen

Inspectie Verkeer en Waterstaat

In 2002 zal de Inspectie Verkeer en Waterstaat van start gaan. De Inspectie V&W wordt verantwoordelijk voor de auditing van de RWS-werkprocessen met betrekking tot de vergunningverlening en handhaving, de aansturing van de vergunningverlening en de aansturing van de handhaving van vergunningen. De instelling van de Inspectie Verkeer en Waterstaat zal naar verwachting gevolgen hebben voor de samenwerking tussen het WVO-Contactteam en de FWVO. Mogelijk kan dit er toe leiden dat het WVO-Contactteam in de huidige vorm verdwijnt en er een nieuw overlegorgaan ontstaat, wellicht aangestuurd door de Inspectie V&W.

Voor de FWVO betekent dit dat er naar een andere invulling zal moeten worden gezocht om te komen tot een goede afstemming met de handhaving, b.v. door een vertegenwoordiging vanuit de Inspectie V&W. Mogelijk zal de instelling van de Inspectie Verkeer en Waterstaat op termijn ook gevolgen hebben voor het functioneren van de FWVO in de huidige vorm.

Aansturing

Tevens is als gevolg van de wens tot scheiding van beleid en uitvoering de beleidsdirectie Water van het hoofdkantoor van de Waterstaat ondergebracht bij het ministerie van V&W als Directoraat-generaal Water. Dit is van invloed geweest op de aansturing van de FWVO. Werd de FWVO voorheen aangestuurd door het hoofd van de beleidsdirectie Water van het hoofdkantoor van de Waterstaat, momenteel wordt de FWVO aangestuurd door DG Water en is er geen relatie meer met het centrale apparaat van Rijkswaterstaat.

Ontwikkelingen CIW

Ook CIW heeft enkele wijzigingen ondergaan. Zo is de bestuurlijke overlegstructuur in overeenstemming gebracht met WB21, hebben er wijzigingen plaatsgevonden in de werkwijze en structuur van de CIW-organisatie, en heeft CIW een rol gekregen van nationaal platform water. Daarmee is het aantal werkgroepen verminderd tot vijf, te weten:

1. Institutionele aspecten
2. Water en ruimte
3. Water in de stad
4. Water en milieu
5. Monitoring en evaluatie

De werkvelden van de voormalige werkgroepen CIW III, V en VI zijn ondergebracht in de nieuw te vormen werkgroep Water en milieu. Deze wijzigingen hebben geen directe invloed op de FWVO. De voorzitter van de FWVO zal als vertegenwoordiger van de beleidsuitvoerende Rijkswaterstaat zitting nemen in de werkgroep Water en milieu.

1.3 Verantwoording

De FWVO is verantwoording schuldig aan DG Water. Deze is tevens verantwoordelijk voor sturing op hoofdlijnen, formulering van beleid/toetsing van beleidsruimte en het doorgeven van ontwikkelingen. De secretaris van de FWVO is beheerder van het budget. De technisch-wetenschappelijke diensten houden zich, naast wettelijke advisering en anticiperend onderzoek, bezig met de advisering en het geven van voorstellen voor uniformering richting de vergunningverleners. De regionale directies zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de vergunningverlening.

1.4 Samenstelling

De FWVO is samengesteld uit vertegenwoordigers van (zie bijlage 2):

- de regionale directies belast met de uitvoering van de Wvo voor de Rijkswateren: de directies Noord-Nederland, Zuid-Holland, Noord-Holland, Oost-Nederland, Utrecht, IJsselmeergebied, Noord-Brabant, Limburg, Zeeland en Noordzee;
- Ministerie V&W, DG Water;
- het Rijksinstituut voor Kust en Zee (RIKZ);
- het Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA);
- de Centrale Directie Juridische Zaken.

1.5 Taak en verantwoordelijkheden

De FWVO-taak houdt concreet in:

- het coördineren, afstemmen, uniformeren van de uitvoering van het waterkwaliteitsbeleid in relatie tot het vergunningenbeleid;
- het vervullen van een klankbordfunctie bij de voorbereiding van het vergunningenbeleid voor de Rijkswateren, het signaleren van knelpunten bij de uitvoering daarvan en het aangeven van oplossingsrichtingen;
- het stimuleren van communicatie en zorg voor adequate informatie-uitwisseling tussen de betrokken directies en diensten;
- het verzorgen van de jaarprogrammering van de FWVO en voortgangsrapportages van de clusters en projectgroepen;
- het anticiperen op het beleid van andere compartimenten in het kader van integraal milieubeleid;
- het bundelen van wensen en prioriteiten op het gebied van het emissiebeleid op nationaal en regionaal niveau en het uitdragen van deze wensen en prioriteiten richting het nationaal en internationaal niveau;
- het signaleren van ontwikkelingen op het gebied van de concretisering van NW4-doelstellingen, watersysteemverkenningen, enz;
- het ontwikkelen van en volgen van het effectgericht beleid;
- het leveren van bouwstenen voor de emissiebeheersplannen met betrekking tot het onderdeel diffuse bronnen;
- het monitoren en onderling afstemming van de uitvoering van het diffuse bronnenbeleid;
- het toetsen van beleidswensen met de uitvoeringspraktijk;
- het volgen van de ontwikkelingen op het gebied van vergunnings-technische en handhavingonderwerpen in het waterbodembeleid;
- uitwerking van het omgaan met warmtelozingen koelwater en het monitoren van het gebruik van koelwateradditieven;
- implementatie van beleidsregels door middel van bijvoorbeeld workshops en cursussen.

1.6 Werkwijze

De FWVO heeft het afgelopen jaar een diepgaande discussie gevoerd over de gewenste toekomstige werkwijze/organisatievorm van de werkgroep.

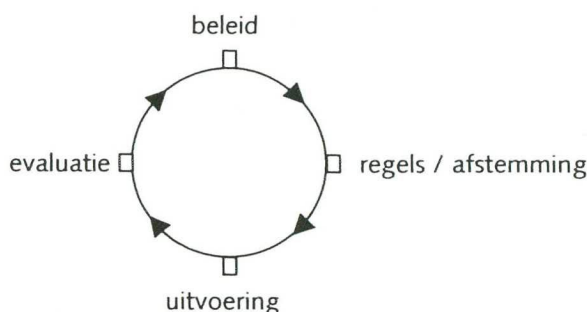
Bij de discussie is de werkwijze met het opereren vanuit permanente clusters geëvalueerd. In dit kader is ook bekeken hoe de wens tot meer afstemming en samenwerking tussen FWVO en WVO-Ct gestalte kan worden gegeven. Tevens is de rol van de FWVO in de discussie betrokken.

1.6.1 Rol

De rol van de FWVO wordt hier toegelicht aan de hand van de beleidscyclus. De FWVO heeft zich ten doel gesteld haar programma beter af te stemmen op de beleidscyclus.

Figuur 1
De beleidscyclus

Alle vier onderdelen van de cyclus moeten op een evenwichtige wijze voorkomen in het programma. Zo wil de FWVO een rol spelen in de afstemming van het diffuse bronnenbeleid, b.v. door meer betrokken te zijn bij kwaliteitsborging van de emissiebeheersplannen en wil de FWVO de advisering vanuit de beleidsuitvoering aan beleidsmaker over het beleid intensiveren. Verder wil de FWVO haar rol bij de vertaling van beleid in regels te versterken, bij voorbeeld door het aandragen van onderwerpen voor beleid. Daarvoor is het noodzakelijk dat de FWVO regels meer dan nu het geval is, evalueert of laat evalueren.

1.6.2 De huidige werkwijze

Om het bovenstaande te bereiken zal de FWVO met ingang van 2002 gaan werken met zowel permanente clusters als tijdelijke projectgroepen. Doel van de clusters/projectgroepen is om met betrekking tot een afgebakend onderwerp producten te ontwikkelen die kunnen worden gebruikt in de beleidsuitvoering. De permanente cluster zullen worden ingezet op onderwerpen die continuïteit behoeven, zoals de uitvoering van het diffuse bronnenbeleid. Meer ad hoc onderwerpen zullen worden uitgevoerd door projectgroepen met een tijdelijk karakter. In 2003 zal de FWVO een discussie voeren over de borging van de kwaliteit van haar producten.

1.6.3 Clusters

De FWVO wordt ondersteund door drie permanente clusters. Deze clusters vormen samen een afspiegeling van de belangrijkste thema's in een bepaald jaar. In 2001 zijn de volgende clusters actief:

- cluster A: effectgericht beleid;
- cluster B: internationaal, nationaal en regionaal;
- cluster C: diffuse bronnen;
- projectgroep WBB Waterbodems (PWW);
- projectgroep Communicatie;
- projectgroep Chloor in koelwater;
- projectgroep Warmtelozingen koelwater;
- netwerk Doelgroepbeleid Industrie.

Cluster 'Effectgericht beleid'

Centraal in het aandachtsgebied 'effectgericht beleid' staat de ontwikkeling van een methodiek waarmee de milieubezwaarlijkheid van effluenten (afvalwaterlozingen) met meer of minder onbekende componenten

---

(verontreinigende stoffen) kan worden vastgesteld. Deze methodiek staat bekend als totaal-effluentbeoordeling.

Cluster 'Internationaal, nationaal en regionaal'

Cluster B richt zich volledig op de internationale ontwikkelingen. Internationale ontwikkelingen zijn van invloed op ons werk. Cluster B van de FWVO draagt zorg voor het bundelen van wensen en prioriteiten op het gebied van het emissiebeleid op nationaal en regionaal niveau en draagt deze uit richting het internationaal niveau. Verder draagt cluster B zorg voor de toetsing van de uitvoerbaarheid van het internationaal niveau.

Cluster 'Diffuse bronnen'

Dit cluster is door de FWVO in het leven geroepen om de uitvoering van de Rijkswaterstaatacties uit het landelijk Actieprogramma Diffuse Bronnen te stimuleren, te coördineren, te bewaken en over de voortgang ervan te rapporteren. Daarnaast draagt het cluster bouwstenen aan voor de invulling van de gebiedsgerichte aanpak door Rijkswaterstaat.

Projectgroep 'Wbb Waterbodembodem'

Deze projectgroep coördineert inhoudelijke onderwerpen op het gebied van waterbodemsanering en -verontreiniging. De werkzaamheden van de projectgroep zijn ondergebracht in een aantal werkgroepen. Omdat een deel van de werkzaamheden sterk juridisch getint is, onderhoudt de projectgroep nauwe banden met het Periodiek Overleg Bestuurlijk Juridisch (POBJ).

Projectgroep 'Communicatie'

De projectgroep houdt zich bezig met het communiceren over onderwerpen op het gebied van vergunningverlening en handhaving. De projectgroep valt zowel onder de FWVO als onder het WVO-Ct.

Projectgroep 'Warmteproblematiek koelwaterlozingen'

In 1999 is het onderzoek naar de gevoeligheid van oppervlaktewateren voor warmtelozingen opgeleverd. Het eindrapport van de projectgroep wordt in februari 2002 verwacht.

Projectgroep 'Chloor in koelwater'

In het kader van het streven naar een reductie van het gebruik van chloor in koelwater heeft de FWVO in 1998 besloten tot de instelling van de projectgroep chloor in koelwater. De projectgroep heeft in 1999 haar rapport 'Verantwoord omgaan met biociden in koelwater' gepresenteerd. In het voorjaar 2000 heeft de projectgroep tijdens vier regionale workshops, waar waterbeheerders, bedrijven en leveranciers aanwezig waren, de resultaten aan de orde gesteld. In 2001 heeft de projectgroep aandacht geschonken aan het monitoren van de implementatie van de FWVO-aanbevelingen. Begin 2002 zal de projectgroep het eindrapport publiceren.

Netwerk 'Doelgroepbeleid Industrie'

Belangrijk onderwerp is de (veranderende) rol van de waterkwaliteitsbeheerder richting bedrijfsleven in een tijd waarin de verantwoordelijkheid voor verbetering van de milieuhygiënische situatie steeds meer bij het bedrijfsleven zelf wordt gelegd. De klankbordgroep houdt de FWVO op de hoogte van ontwikkelingen op het gebied van doelgroepbeleid en veranderende rol. Dit biedt de FWVO de mogelijkheid in te spelen op ontwikkelingen die voor de uitvoering van het waterkwaliteitsbeleid van belang zijn.

In de clusters, projectgroepen en in het netwerk werken FWVO-leden samen met andere deskundigen binnen Rijkswaterstaat en in enkele gevallen met vertegenwoordigers van waterschappen. Binnen de clusters en projectgroepen kunnen verschillende werkgroepen actief zijn. Afspraken of producten worden voorbereid in een programmacommissie. Vaststelling vindt plaats in de plenaire bijeenkomsten van de FWVO.

De voorzitter en de secretaris van de FWVO vormen samen met de clustervoorzitters de agendacommissie, tevens programmagroep, die telkens voorafgaand aan de plenaire FWVO-vergaderingen (5 x per jaar) bijeenkomt t.b.v. uitwisseling van informatie en afstemming van de programmering van werkzaamheden. De verschillende clusters / projectgroepen komen - afhankelijk van het onderwerp - vaker of minder vaak per jaar bijeen.

1.6.4 Samenwerking met het WVO-Contactteam

Ten behoeve van de afstemming tussen de FWVO en het WVO-Contactteam hebben de secretariaten regelmatig onderling contact. Tevens vinden gezamenlijke bijeenkomsten plaats en zijn er activiteiten ondergebracht in gezamenlijke werkgroepen. Het doel van deze gezamenlijke activiteiten is enerzijds wederzijdse informatie-uitwisseling tussen vergunningverleners en handhavers en anderzijds de vorming van een gezamenlijk beeld van de wederzijdse rol en taken.

1.6.5 Jurisprudentie

Op het gebied van jurisprudentie heeft de FWVO een informatieve taak. Om te zorgen voor een goede en snelle verwerking van relevante jurisprudentie bestaan er sinds januari 1996 afspraken tussen het RIZA, het Hoofdkantoor en de Unie van Waterschappen. De relevante Wvo-uitspraken worden tijdig onder de aandacht van de waterkwaliteitsbeheerders gebracht. De te verspreiden jurisprudentie heeft betrekking op juridische en/of technische onderwerpen die van belang zijn voor de Wvo-vergunningverlening.

Medio vorig jaar is de Deskundige Beroepen Water te Lelystad, die de Raad van State adviseerde over de Wvo, echter opgeheven en is de advisering over Wvo ondergebracht bij de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak te Den Haag. De FWVO zoekt naar nieuwe wegen om invulling te geven haar informatieve taak.

1.6.6 Samenwerking met derden

Hoewel de FWVO primair een overlegorgaan is van en voor Rijkswaterstaat, staat de werkgroep open voor samenwerking en afstemming met (overlegorganen van) andere waterbeheerders. De FWVO wisselt bijvoorbeeld informatie uit over belangrijke initiatieven en activiteiten met werkgroep Water en milieu van de Commissie Integraal Waterbeheer. Om de Rijkswaterstaatvertegenwoordiging in deze werkgroep te versterken, is de voorzitter van de FWVO lid van de werkgroep Water en milieu. Daarnaast participeren medewerkers van waterschappen en de Unie van Waterschappen in enkele clusters van de FWVO. Hierdoor is het niet alleen mogelijk in te spelen op de kennis en ervaringen van niet-Rijkswaterbeheerders, maar kan ook een zo uniform mogelijke uitvoering van het beleid worden nagestreefd. Ten slotte worden de agenda's voor de vergaderingen van de FWVO en de Uniewerkgroep vergunningen en handhaving onderling uitgewisseld om te komen tot een zekere mate van afstemming.

---

2 De activiteiten van de FWVO-clusters

2.1 Cluster A: effectgericht beleid.

2.1.1 Taken van cluster A

Cluster A volgt en werkt actief mee aan de ontwikkelingen op het gebied van het *effectgerichte beleid*.

Effectgerichte aanpak houdt in dat de milieubezwaarlijkheid beoordeeld wordt met rechtstreekse metingen van (ecotoxicologische en biologische) effecten. Deze effecten worden gemeten in monsters (oppervlaktewater, sediment, lozingen).

Deze aanpak kan een aanvulling worden op de huidige stofgerichte aanpak. Deze gaat uit van dezelfde milieubezwaarlijkheid, maar dan van individuele stoffen, voor zover deze in het laboratorium zijn bepaald. Totnogtoe kennen we slechts een klein percentage van alle in omloop zijnde stoffen. De effectgerichte aanpak (effecten meten in complexe monsters) fungeert als een vangnet voor dit kennishiaat. Alle effecten van alle stoffen (onbekende én bekende) worden gemeten. Een tweede voordeel is dat ook de effecten die door combinaties van stoffen veroorzaakt worden in de beoordeling zijn opgenomen.

De taken van cluster A bestaan uit een hoofdtak en enkele neventaken. Deze staan hieronder kort uitgelegd.

Hoofdtak: Totaaleffluentbeoordeling

Totaaleffluentbeoordeling (TEB) betreft de effectgerichte aanpak, specifiek gericht op emissies (lozingen). De ecotoxicologische effecten worden gemeten in het totale effluent, waarin een mengsel van (bekende en onbekende) stoffen aanwezig is. De effecten (parameters) die gemeten worden zijn:

- 1) acute toxiciteit;
- 2) chronische toxiciteit;
- 3) bioaccumulatie;
- 4) genotoxiciteit;
- 5) persistentie.

Deze parameters worden ook gebruikt in de stofgerichte aanpak (persistentie, bioaccumulatie en toxiciteit: PBT). In de stofgerichte aanpak worden de PBT-waarden van individuele stoffen gebruikt om de toegestane gehalten in lozingen te bepalen met het uiteindelijke doel een groot deel van de milieubezwaarlijke stoffen tegen te houden.

In NW4 is opgenomen dat TEB binnen de planperiode wordt geïmplementeerd in het emissiebeleid. In de TK-notitie tussendoelen (5 oktober 2000, kenmerk HKW/AW/2000/11598a) wordt ook gewezen naar TEB.

Het project is in 1994 aangevangen en is naar verwachting in 2005 gereed.

Het programma is opgedeeld in drie inhoudelijke thema's en drie procesfasen.

De hoofdthema's die voor alle biologische parameters worden uitgevoerd, zijn:

- 1) meetinstrumenten (ontwikkeling van diverse testen om effecten te meten);
- 2) identificatie (ontwikkeling van methoden om oorzaken te vinden);
- 3) maatlat (ontwikkeling van een maatlat of toetsingskader).

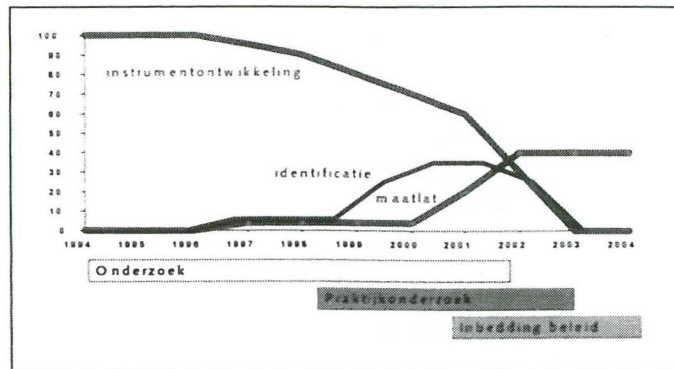

Alle methoden doorlopen achtereenvolgend drie procesfasen:

- 1) onderzoek (ontwikkeling in laboratorium en tevens validatie/protocollen);
- 2) praktijkonderzoek (validatie, leereffecten en draagvlak);
- 3) voorbereiding van inbedding in beleid (ontwikkeling toetsingskader).

Figuur 2

Fasering en stand van zaken programma TEB
(De y-as geeft de procentuele inzet weer)

Voor de verschillende fasen zijn verschillende partijen en opdrachtgevers van belang:

- De onderzoeksfase wordt gefinancierd via WONS preventie, thema emissiebeoordeling.
- Het praktijkonderzoek wordt in FWVO-kader uitgevoerd, waarbij veel samenwerking is met de regionale directies van de rijkswaterstaat. Dit betreft voor alle vijf de effectparameters, zowel het uitvoeren van metingen als het identificeren van oorzaken.
De regionale directies leveren hiervoor menskracht en financiën en daarmee een bijdrage aan het overleg met bedrijven, het organiseren van monsternamen en uitvoeren van testen door laboratoria.
De directies worden bijgestaan door TEB-medewerkers van het RIZA.
Daarnaast vindt ook praktijkonderzoek plaats i.s.m. regionale waterbeheerders (STOWA).
- De inbedding in het beleid zal binnen FWVO cluster A besproken worden, maar zal uiteindelijk plaats vinden binnen CIW VI. In 2001 is een klankbordgroep TEB in CIW VI in het leven geroepen. In een later stadium zal een CIW subwerkgroep worden ingesteld.

Neventaken

- 1) Vergeten stoffen
- 2) Afstemming compartimenten (oppervlaktewater - effluent – baggerspecie (zout/zoet))

De taken en rollen van cluster A ten aanzien van de nevenactiviteiten bestaan uit afstemming en informatie-uitwisseling ten aanzien van projecten die elders gefinancierd worden.

1) Vergeten stoffen

'Vergeten stoffen' refereert aan stoffen waarvoor géén beleid is opgesteld, maar die wél milieubezwaarlijk zijn én in het (Nederlandse) oppervlaktewater voorkomen. Het onderzoek richt zich in 2002 op het verifiëren van de gehalten in oppervlaktewater en mogelijk ook op het nader onderzoeken van de biologische effecten. De meetprogramma's worden door drie directies

---

uitgevoerd, terwijl diverse afdelingen van het RIZA zich bezighouden met het beoordelen van de milieubezwaarlijkheid.

2) Afstemming compartimenten

Vooraf voor de inbedding in beleid en het ontwikkelen van een toetsingskader voor effectgericht beleid, is het van belang dat afstemming tussen de compartimenten (waterbodem /effluent /oppervlaktewater) plaats vindt. Waar mogelijk wordt dezelfde systematiek gehanteerd en de beïnvloeding tussen de compartimenten dient in ogenschouw gehouden te worden.

Taken en verantwoordelijkheden individuele deelnemers

Het RIZA heeft het voorzitterschap van cluster A. De voorzitter is verantwoordelijk voor de coördinatie van het jaarplan en de afstemming met de plenaire FWVO.

Overige RIZA deelnemers begeleiden de uitvoering van TEB-praktijkonderzoeken.

De RD's (m.u.v. Noordzee) zijn officieel projectleider van de praktijkonderzoeken (uitbesteding) en regelen de contacten met de bedrijven die hierbij betrokken zijn. De RD's reserveren hiervoor tijd en geld. De RD's dragen ook bij aan de interpretatie van de resultaten. Daarnaast is een belangrijke rol van de RD's om hun ervaringen inzake vergunningverlening in relatie met TEB, in te brengen in de discussies rond de beleidsinbedding. RIKZ heeft als voornaamste rol de overdracht van kennis inzake technische informatie en resultaten vanuit de sedimenten te waarborgen. DG Water heeft een algemene rol.

2.1.2 Samenstelling van cluster A

Instanties

Cluster A is vertegenwoordigd door Rijkswaterstaat (DG Water), regionale directies van Rijkswaterstaat, RIZA en RIKZ.

Leden

Marijke Ferdinandy (voorzitter)	RIZA
Jos van Dalen	DG Water
Michiel van Veen	directie Noord-Holland
Bas Hannessen	directie Noordzee
Pierre Warnier	directie Limburg
vacature	directie Limburg
Henk Kloosterhuis	directie Oost-Nederland
Pim Neefjes	directie Zuid-Holland
Isaak Taroenodikromo	directie Zeeland
vacature	directie Noord-Nederland
Cor Schipper	RIKZ
Corine Baltus	RIZA
Rob Berbee	RIZA
Gert Jan de Maagd	RIZA
David Vroon	RIZA

Agendaleden

Volkert Bakker	RIZA (agendalid)
Joop Bakker	RIKZ (agendalid)
Ivo Freriks	RIZA (agendalid)
Jan Hendriks	RIZA (agendalid)
Dick Luijendijk (afdelingshoofd)	RIZA (agendalid)
Joan Meijerink (secretaris FWVO)	RIZA (agendalid)

2.1.3 Activiteiten 2002 van cluster A

De volgende producten worden gedefinieerd voor 2002:

Hoofdactiviteiten:

1. Totaaleffluentbeoordeling (TEB-algemeen, TEB-meten en TEB-identificatie)

Product:	In 2001 zijn is het praktijkonderzoek Meten-bioaccumulatie en Identificatie Acute toxiciteit afgerond in de vorm van Evaluatierapporten (voor deze parameters). In 2002 zal praktijkonderzoek plaats vinden naar: <ul style="list-style-type: none"> • meten genotoxiciteit; • meten chronische toxiciteit; • identificatie bioaccumulatie; • identificatie genotoxiciteit (case). Het is mogelijk dat de evaluatierapporten van deze deelprojecten pas in het jaar 2003 gereed zullen zijn, in verband met de benodigde interpretatie.
Wie:	Trekkers: Ferdinandy, Berbee, de Maagd Deelnemers: RD's, STOWA en TEB-medewerkers RIZA
Inzet:	19 dagen per RD, 180 dagen RIZA, 3 dagen DG Water, 3 dagen directie Noordzee en 2 dagen RIKZ.
Wanneer:	Begin 2002 - medio 2003 (voor cluster A. In het totaal duurt het project tot en met 2005).
Financiën:	€ 25.000,- per RD (conform meerjarenplanning d.d. 2001)

Overige activiteiten:

1. Vergeten stoffen

Product:	De relatie van totaaleffluentbeoordeling met monitoring van oppervlaktewater wordt gelegd in diverse 'vergeten stoffen' projecten. Op basis van een inventariserende studie door Directie Zuid Holland en RIZA, is gebleken dat in het oppervlaktewater stoffen voorkomen die normaliter niet gemonitord worden, maar die mogelijk wél ernstige effecten teweeg kunnen brengen. Vervolgonderzoeken worden binnen de regionale directies (Zuid Holland, Limburg en Zeeland) opgezet, om een beter beeld te krijgen van het vóórkomen van de zogenaamde vergeten stoffen in het oppervlaktewater. Vervolgens zal gekeken worden naar de milieubezwaarlijke eigenschappen van de stoffen en uiteraard hun herkomst. In cluster A worden de resultaten besproken, het cluster fungeert hierbij als kader voor nationale afstemming. Het is nog onbekend of er een officieel FWVO rapport van zal komen, omdat de hoofdactiviteiten in andere kaders (RD's en RIZA-EM/IM/WS) gefinancierd worden.
Wie:	trekkers: R. Berbee deelnemers: directie Zeeland, directie Limburg en directie Zuid-Holland
Inzet:	geen extra inzet (is gelegen in de cluster A vergaderingen)
Wanneer:	heel 2002 (en doorloop naar 2003)
Financiën:	nvt

2. Afstemming effluent-baggerspecie (zout/zoet)

Product:	afstemming en informatie-uitwisseling: afstemming van de beoordeling effluenten, oppervlaktewater en baggerspecie. De resultaten zullen worden ingebracht in het
----------	---

---

deelprogramma TEB-inbedding in beleid (V. Bakker, RIZA-EMN).

Wie: trekker: RIZA (M. Ferdinandy, i.s.m. V. Bakker)
deelnemers: RIKZ, RIZA EM, RIZA WS, DG Water

Inzet: geen extra inzet (is gelegen in de cluster A vergaderingen)

Wanneer: heel 2002

Financiën: nvt

2.1.4 Kosten overleg cluster A

Aantal vergaderingen per jaar: 4

Kosten voor overleg per jaar: € 5.000,-

Inzet (P) voor overleg per jaar: 15 dagen voor RIZA (inclusief maken jaarplan, voorbereiding en evaluaties) en 4 dagen voor RD's, DG Water en RIKZ.

2.1.5 Doorkijk naar de toekomst van cluster A

De planning voor cluster A loopt momenteel door tot en met het jaar 2005, omdat dan het programma van TEB gereed moet zijn voor implementatie in de praktijk. Ná 2005 zal uiteraard evaluatie plaats vinden, waarvoor nu een planning is gemaakt (zie detailplanning cluster A). Op dit moment is nog niet voorzien welke onderwerpen op het gebied van effectgericht beleid er zullen komen. Mogelijke onderwerpen zijn:

- Biologische beoordeling binnen de KRW;
- Relatie vergeten stoffen programma en EU prioriteitsstoffenlijst/Internationale Commissies;
- Meer aandacht in 2003 en 2004 voor de afstemming tussen effluent/waterbodem/oppervlaktewater.

2.1.6 Overzichtstabel cluster A

Het overzicht van de personele (in mensdagen) en de financiële inzet (in Euro's) per instantie staan in de tabel op de volgende pagina weergegeven.

Benodigde menskracht (dagen) en financiële middelen cluster A					
	Bijeenkomsten (4 keer regulier) *	TEB-algemeen (workshops/publicaties) (nieuwe ontwikkelingen)	TEB- meten (chronische tox.) (genotoxiciteit)	TEB-identificatie (bioaccumulatie) (chronische tox.) (genotox.)	Totaal
Mensdagen					
DG Water	4	3	0	0	7
directie Zeeland	4	3	8	8	23
directie Noordzee	4	3	0	0	7
directie Noord-Holland	4	3	8	8	23
directie Zuid-Holland	4	3	8	8	23
directie Noord-Nederland	4	3	8	8	23
directie Limburg	4	3	8	8	23
directie Oost-Nederland	4	3	8	8	23
RIZA	15	15	110	55	195
RIKZ	4	2	0	0	6
Totaal mensdagen RWS	51	41	158	103	353
Totaal financiën (€)	25.000				

* nevenactiviteiten (afstemming) vinden plaats in de dagen voor de bijeenkomsten van cluster A

** financiën per RD

2.2 Cluster B: internationaal, nationaal en regionaal

2.2.1 Taken van cluster B

Cluster B richt zich volledig op de internationale ontwikkelingen. Internationale ontwikkelingen zijn van invloed op ons werk. Cluster B draagt zorg voor de bundeling van wensen en prioriteiten op het gebied van het emissiebeleid op nationaal en regionaal niveau en draagt deze uit richting het internationaal niveau. Verder draagt cluster B zorg voor de toetsing van de uitvoerbaarheid van het internationaal beleid. Het optimaliseren van de wisselwerking tussen internationaal, nationaal en regionaal emissiebeleid en -regelgeving is derhalve een belangrijk onderdeel van haar taak.

Taken en verantwoordelijkheden individuele deelnemers

Het cluster B wordt voorgezeten door een regionale directie. De voorzitter is verantwoordelijk voor de algehele gang van zaken binnen het cluster en organiseert de bijeenkomsten van het cluster. Het DG Water draagt zorg voor het aanleveren van informatie over internationaal beleid naar cluster B. De RD's brengen hun ervaringen en kennis in op het gebied van nationaal en regionaal emissiebeleid. Ook het RIZA en het RIKZ zijn vertegenwoordigd in dit cluster.

De leden dienen belang te hebben bij het internationale aspect. Derhalve is het wellicht ook wenselijk dat de leden zowel uit FWVO als FWW afkomstig zijn.

2.2.2 Samenstelling van cluster B

Instanties

Cluster B is samengesteld uit vertegenwoordigers van DG Water, de diverse directies van Rijkswaterstaat, het RIZA en het RIKZ..

Leden

De bemensing van cluster B was ten tijde van het opstellen van het programma nog niet vastgesteld.

2.2.3 Activiteiten 2001 van cluster B

De volgende producten worden gedefinieerd voor 2002:

Hoofdactiviteiten:

1. Informeren van de FWVO over internationaal emissiebeleid

Product: informatieverstrekking over regelgeving en beleid op internationaal gebied.

Wie: trekker: DG Water
deelnemers: leden cluster B

Inzet: 4 dagen per deelnemer

Wanneer: 2002

Financiën: n.v.t.

Overige activiteiten:

1. Inbreng van RD's t.b.v. internationale dossiers (uitvoeringstoets).

Product: inbreng en terugkoppeling.

Wie: trekker DG Water
Deelnemers: leden cluster B

Inzet: 4 dagen per deelnemer

Wanneer: februari 2002

Financiën n.v.t.

2.2.4 Kosten overleg cluster B

Aantal vergaderingen per jaar: vijf. Kosten voor overleg per jaar: € 3.000,-

---

Inzet (P) voor overleg per jaar: 7 dagen.

2.2.5 Doorkijk naar de toekomst van cluster B

Cluster B start in 2002 met het huidige takenpakket en zal haar taken in beginsel de komende jaren voortzetten. Eind 2002 zal een evaluatie plaatsvinden van de bevindingen van de werkwijze en zal de formule zo nodig aangepast worden.

2.2.6 Overzichtstabel van cluster B

Het overzicht van de personele (in mensdagen) en de financiële inzet (in euro's) per instantie staan in de tabel op de volgende pagina weergegeven.

Benodigde menskracht (dagen) en financiële middelen cluster B				
	Bijeenkomsten	Informatieverstrekking	Internationaal dossiers	Totaal
Mensdagen	(5 maal)			
P.M.	42 dagen*	24	24	90
Totaal mensdagen RWS				90
Totaal financiën (€)				5.000,-

* nog toe te delen aan toekomstige deelnemers

2.3 Cluster C: diffuse bronnen

2.3.1 Taken van cluster C

Cluster C heeft als taak de uitvoering van de Rijkswaterstaatacties uit het landelijk Actieprogramma Diffuse Bronnen te stimuleren, coördineren, bewaken en over de voortgang ervan te rapporteren.

In 1999 heeft het cluster zich in het licht van nieuwe ontwikkelingen beraden over haar taak en rol en is tot de conclusie gekomen dat o.a. het uitbrengen van 'Emissiekader NW4' aanleiding geeft tot het aanbrengen van nieuwe accenten. De activiteiten hebben zich totnogtoe voornamelijk gericht op het inventariseren en coördineren van lopende acties, het stimuleren van veelbelovende initiatieven op het gebied van diffuse bronnen in de regio's en informatie-uitwisseling tussen directies.

Cluster C wil zich in 2002 blijven richten op het leveren van bouwstenen voor het onderdeel diffuse bronnen in de emissiebeheersplannen.

Doelstellingen voor 2002 en volgende jaren:

- A. Bouwstenen aandragen voor emissiebeheersplannen.
Per aandachtsveld/diffuse bron beleidsinstrumenten, uitvoeringsstrategieën en structuren voor samenwerking ontwikkelen (initieren en coördineren).
- B. Het structureren en stimuleren van de informatie en communicatie binnen Rijkswaterstaat over de aanpak van diffuse verontreiniging. Functioneren als platform voor informatie-uitwisseling binnen RWS (Informatiepunt).
- C. Het monitoren van de voortgang aanpak diffuse verontreiniging binnen RWS.

Naast de zorg voor kennis- en informatie-uitwisseling tussen de RD's houdt cluster C zich bezig met het opstellen van documenten die ondersteunend zijn aan de uitvoering van de regionale diffuse bronnenaanpak (factsheets en uitvoeringsdocumenten).

Taken en verantwoordelijkheden individuele deelnemers

De leden van cluster C hebben ieder een eigen taak.

Regionale directies:

Van vertegenwoordigers van regionale directies wordt verwacht dat zij een bijdrage leveren aan het opstellen van uitvoeringsdocumenten en factsheets. Vanuit de aanpak diffuse bronnen in de regio wordt een actieve inbreng verwacht in de vergadering (leveren van feedback en inbreng eigen onderwerpen) en wordt medewerking verleend aan het actualiseren van de databank diffuse bronnen. Verder wordt verwacht dat vertegenwoordigers van regionale directies op de hoogte zijn van de ontwikkelingen in de "eigen" regio platforms en fungeren als intermediair tussen cluster C en de directie.

Voorzitter

Naast een rol als vertegenwoordiger van de regionale directie wordt van de voorzitter verwacht dat zij de voortgang en de financiën bewaakt en de terugkoppeling verzorgt naar de FWVO. Verder wordt van de voorzitter verwacht dat zij op de hoogte is van de werkzaamheden van de CIW 4 subwerkgroep diffuse bronnen en fungeert als intermediair tussen de subwerkgroep en cluster C. De voorzitter is lid van het kernteam.

Secretaris

Naast de rol als vertegenwoordiger van een regionale directie is zij verantwoordelijk voor het secretariaat en is zij lid van het kernteam. De

---

secretaris verzorgt de verslaglegging, bewaakt afspraken, de financiën en het programma en signaleert ontwikkelingen en houdt de leden Cluster C hiervan op de hoogte.

DG Water

Draagt zorg voor het intern en extern Rijkswaterstaat uitdragen van het diffuse bronnenbeleid van RWS en de activiteiten van cluster C en is lid van het kernteam. Daarnaast heeft de vertegenwoordiger van het DG Water in cluster C een inbreng vanuit interdepartementale ontwikkelingen en landelijke belangengroepen. Net als de voorzitter wordt ook van de vertegenwoordiger van DG Water verwacht dat hij op de hoogte is van de werkzaamheden van de CIW sub subwerkgroep diffuse bronnen. Verder levert hij inbreng vanuit het nationale waterbeleid en volgt hij internationale ontwikkelingen. Tenslotte draagt hij het diffuse bronnenbeleid voor het Ministerie van Verkeer & Waterstaat uit.

RIZA

Van de vertegenwoordiger van het RIZA wordt verwacht dat hij op de hoogte is van landelijke ontwikkelingen, fungeert als intermediair tussen milieucoördinatorenoverleg BIM, RIZA en cluster C. Vanuit een landelijk overzicht wordt feedback gegeven aan leden van cluster C, een bijdrage geleverd aan de databank diffuse bronnen en door het leveren van specialistische kennis ondersteuning verleend bij het opstellen van inhoudelijke documenten zoals factsheets en Uitvoeringsdocumenten. De vertegenwoordiger van het RIZA is tevens lid van het kernteam diffuse bronnen.

DWW

De vertegenwoordiger van DWW fungeert als intermediair tussen DWW en cluster C. De vertegenwoordiger DWW heeft in cluster C een technisch beleidsmatige inbreng vanuit de kennisontwikkeling bij DWW op het gebied van preventieve milieumaatregelen voor wegen. Verder levert hij specialistische kennis en ondersteunt hij bij het opstellen van inhoudelijke documenten zoals factsheets en uitvoeringsdocumenten.

2.3.2 Samenstelling van cluster C

Instanties

Cluster C is vertegenwoordigd door het DG Water, diverse directies van Rijkswaterstaat, DWW en RIZA.

Leden

Els van Bon (voorzitter)	directie Noord-Holland
Wouter Bulthuis	directie Noord-Holland
Larissa Bakker (secretaris)	directie Zuid-Holland
Bart. Hellings	DG Water
Jurrie van de Velde	directie Noord-Nederland
Jan de Beer	directie Utrecht
Linda Snitsevorg	directie IJsselmeergebied
Jan van Tiel	directie Oost-Nederland
Paul Paulus	directie Zeeland
Marion v.d. Meerendonk	directie Noord-Brabant
Roel Kwanten	directie Limburg
Christoph Reuther	directie Noordzee
Wim Janssen v.d. Laak	DWW
Peter Vermij	RIZA

Agendaleden

L.A. van Geldermalsen
J. Stronkhorst

Bouwdienst (agendalid)
RIKZ (agendalid)

2.3.3 Activiteiten 2002 van cluster C

De volgende producten worden gedefinieerd voor 2002:

Hoofdactiviteiten:

1. Product: Uitvoeringsdocument Scheepvaart: koperhoudende antifouling
Trekker: directie Zeeland
Inzet: ca. 5 dagen
Wanneer: eind eerste kwartaal 2002
Financiën: € 1500,-
2. Product: Uitvoeringsdocument Scheepvaart: ladingresten
Trekker: directie Zeeland
Inzet: ca. 5 dagen
Wanneer: eind tweede kwartaal 2002
Financiën: € 1500,-
3. Product: Uitvoeringsdocument Landbouw
Wie: trekker: directie Oost-Nederland
deelnemers: directie Noord-Brabant, directie Limburg en RIZA
Inzet: ca. 19 dagen
Wanneer: eind derde kwartaal 2002
Financiën: € 1500,-
4. Product: Uitvoeringsdocument Bouwmetalen
Wie: trekker: PM
deelnemers: directie Oost-Nederland, directie Zuid-Holland en RIZA (tevens inhuur)
Inzet: PM, inhuur 10 dagen
Wanneer: eind vierde kwartaal 2002
Financiën: € 3500,-

Elke deelnemende instantie (agendaleden niet) levert additioneel 3 dagen inzet voor ondersteuning aan de bovenstaande uitvoeringsdocumenten, RIZA 6 dagen.

5. Werkconferentie

- Product: werkconferentie PM
Wie: trekker: secretariaat cluster C
deelnemers: Allen
Inzet: PM
Wanneer: PM
Financiën: € 1800,- (niet opgenomen in overzichtstabel)

6. Samenwerking L3

- Product: Actorenanalyse Noord-Holland
Trekker: directie Noord-Holland
Inzet: ca. 10 dagen
Wanneer: PM
Financiën: € 1500,-

7. Factsheet

Product: PM
Trekker: PM
Inzet: PM
Wanneer: PM
Financiën: € 0,00

8. Recreatievaart

Product: Project integrale aanpak recreatievaart
Wie: trekker: directie Zuid-Holland
deelnemers: PM
Inzet: directie Zuid-Holland 12 dagen, 1 dag RD's (agendaleden niet) en DG Water, RIZA 2 dagen
Wanneer: PM
Financiën: € 2500,-

9. Stimuleringsproject metaal- en biocidevrije scheepsverven

Product: ondersteuning bij het creëren van draagvlak, het verzorgen van communicatie, het fungeren als intermediair bij de financiering
Wie: trekker: directie Zuid-Holland
deelnemers: PM
Inzet: directie Zuid-Holland: 8 dagen, 1 dag RD's (agendaleden niet) en DG Water, RIZA 2 dagen
Wanneer: PM
Financiën: € 1500,-

10. EBP analyse

Product: Vergelijking maken tussen afzonderlijke EBP's
Wie: trekker: directie Noordzee en inhuur
Inzet: directie Noordzee: 5 dagen, inhuur: 5 dagen
Wanneer: PM
Financiën: € 2000,-

Overige activiteiten:

1. Monitoring diffuse bronnen

Product: Rapport
Trekker: directie Noord-Nederland
deelnemers: allen, incl. inhuur
Inzet: 10 dagen directie Noord-Nederland, 5 dagen overige deelnemers (ook agendaleden), 15 dagen RIZA (totaal 90 dagen RWS) en 10 dagen uitbesteding
Wanneer: PM
Financiën: € 9000,-

2. Secretariaat en voorzitterschap

Product: Secretariaat is inhuur (grootste gedeelte)
Wie: trekker: secretariaat: directie Zuid-Holland, voorzitterschap: directie Noord-Holland
Inzet: Inhuur secretariaat: 30 dagen Ir. M. Willems (BECO), 12,5 dagen secretariële ondersteuning van BECO, secretariaat directie Zuid-Holland: 5 dagen, voorzitterschap: 10 dagen
Wanneer: gehele jaar
Financiën: € 31.500,00

2.3.4 Kosten overleg cluster C

Aantal vergaderingen per jaar: 4 reguliere vergaderingen en 4 kernteam vergaderingen

Kosten (€) voor overleg per jaar: € 2500,

Inzet (P) voor overleg per jaar: 2 dagen per lid per overleg en kernteam (directie Zuid-Holland, directie Noord-Holland, DG Water en RIZA) 2 dagen per kernteamlid extra.

2.3.5 Doorkijk naar de toekomst van cluster C

Uitvoeringsdocumenten

Er zullen naar verwachting twee uitvoeringsdocumenten per jaar geproduceerd worden, waarvan het onderwerp bepaald zal worden door de Emissiebeheersplannen. Verder worden de bestaande uitvoeringsdocumenten geüpdatet.

Werkconferentie

Er zal eens per jaar een werkconferentie gegeven worden waarvan het onderwerp jaarlijks vastgesteld zal worden.

(Voorbeeld)projecten aanpak diffuse bronnen

Cluster C wil in 2002-2006 de communicatie binnen Rijkswaterstaat over uitgevoerde/lopende projecten voortzetten. Daarnaast wil cluster C het uitvoeren van nieuwe voorbeeldprojecten stimuleren. De voorbeeldprojecten moeten passen binnen de in de uitvoeringsdocumenten beschreven strategieën.

Onderzoek biocidevrije scheepsverven

Op grond van de ervaringen met het onderzoek naar biocidevrije scheepsverven op overheidsschepen bij de directie Zuid-Holland wordt in 2003 door cluster C een communicatiemiddel gemaakt om zowel intern als extern de ervaringen uit te wisselen.

Monitoring

De monitoringsresultaten dienen geïmplementeerd te worden.

Overige onderwerpen

Overige onderwerpen waarvoor cluster C de ontwikkelingen volgt zijn (tussen haakjes de trekker): richtlijn onderwaterborstelen zeeschepen (ZH), zinkanodes ballasttanks (ZL/ZH), afkoppeling verhard oppervlak (NB), run off Rijkswegen (DWW), run off kwetsbare gebieden (NB) en strooizout (ZH).

Deze projecten zullen in het cluster worden besproken. Afhankelijk van de behoefte (RD's) wordt informatie per onderwerp vastgelegd in een factsheet.

Reguliere werkzaamheden

Verder zal het cluster als reguliere werkzaamheden aanhouden:

- informatiepunt rijkswaterstaatacties (structureren en coördineren van informatie-uitwisseling via o.a. de internetpagina www.wateremissies.nl);
- communicatie van rijkswaterstaatacties;
- actorenanalyse: in samenwerking met de universiteit Delft en L3 (emissiekader) is een onderzoek naar de toepasbaarheid van het instrument actorenanalyse voor de aanpak van diffuse verontreinigingen gestart. In de eerste helft van 2002 zal het onderzoek afgerond worden en worden in samenwerking met L3 een twee cases uitgewerkt.
- monitoring: de monitoring van de inzet van RWS en mogelijk het effect van de inzet op de bestrijding van diffuse verontreinigingen is een

---

belangrijk aandachtspunt in 2002. De bestaande enquête wordt aangepast, waarbij rekening gehouden wordt met a) Hand In Eigen Boezem (voorbeeldfunctie) en b) Monitoring CIW/Unie van waterschappen (voor wat betreft aspecten voor eigen monitoring)

2.3.6 Overzichtstabel van cluster C

Het overzicht van de personele (in mensdagen) en de financiële inzet (in euro's) per instantie staan in de tabel op de volgende pagina weergegeven.

Benodigde menskracht (dagen) en financiële middelen cluster C

	Bijeenkomsten (4x regulier, 4x kernteam)	Bouwstenen Emissiebeheers- plannen	Voorbeeldprojecten (projecten & factsheets)	EBP analyse	Actorenanalyse	Monitoring	Totaal
DGWater	10	3	2	0	0	5	20
directie Noord-Holland	20	3	2	0	10	5	40
directie Zuid-Holland	15	3	20	0	0	5	43
directie Noord-Nederland	8	3	2	0	0	10	23
directie Oost-Nederland	8	9,5	2	0	0	5	24,5
directie Limburg	8	5,5	2	0	0	5	20,5
directie Noord-Brabant	8	5,5	2	0	0	5	20,5
directie IJsselmeergebied	8	3	2	0	0	5	18
directie Utrecht	8	3	2	0	0	5	18
directie Noordzee	8	3	2	5	0	5	23
directie Zeeland	8	15,5	2	0	0	5	30,5
RIZA	10	11	4	0	0	15	40
DWW	8	3	2	0	0	5	18
RIKZ	0	0	0	0	0	5	5
Bouwdienst	0	0	0	0	0	5	5
Totaal dagen RWS	127	71	46	5	10	90	349
Uitbesteding	42,5	10		5		10	67,5
Totaal dagen	169,5	81	46	10	10	100	416,5
Totaal financiën (€)	€ 31.500,- *	€ 8.000,-	€ 4.000,-	€ 2.000,-	€ 1.500,-	€ 9.000,-	€ 56.000,-

* ondersteuning BECO

2.4 Projectgroep Wbb Waterbodembescherming (PWW)

2.4.1 Taken van de PWW

De PWW houdt zich bezig met een breed scala aan onderwerpen op het gebied van waterbodembescherming. Het pakket behelst zowel juridische, vergunningstechnische als handhavingsonderwerpen in min of meer directe relatie tot de Wet bodembescherming (Wbb). De projectgroep PWW rapporteert daarbij zowel aan het DG Water, het POBJ (Periodiek Overleg Bestuurlijk Juridisch) als het WVO-Ct. Tevens draagt ze bij aan de beleidsontwikkeling op het gebied van waterbodembescherming, enerzijds door als klankbord te dienen, anderzijds door middel van actieve werkgroepen.

2.4.2 Samenstelling van de PWW

Instanties

De PWW is samengesteld uit vertegenwoordigers van het hoofdkantoor van de Waterstaat, DG Water, de Centrale Directie Juridische Zaken, diverse directies van Rijkswaterstaat, Bouwdienst en RIZA.

Leden

Duco Crommelin (voorzitter)	directie Oost-Nederland
Sebastian Jansen (secretaris)	directie IJsselmeergebied
Regitse Hoogewerff	directie Oost-Nederland
Jan van Tiel / Th. Joosten	directie Oost-Nederland
Adriane Wijga	directie Zeeland
Eveline de Lange-Bekker	directie Zeeland
Narin Jawalapersad	RIZA
Ben van der Meer	directie Zuid-Holland
Erica Boers-Gerlings	directie Zuid-Holland
Marieke du Manoir-Schutte / Nel Aland	CDJZ
Monique Zwiers	directie Noord-Holland
Frans van Baar	directie Noord-Holland
Juliette de Wilt-Hansen	directie Utrecht
Jan de Beer	directie Utrecht
Sylvia de Bruin	directie Noord-Brabant
Pierre Warnier	directie Limburg
Tjeerd van den Heuvel	directie Limburg
Henk Sterk	DG Water
Sjoert Hoornstra	DG Water
Arjen van der Luit	Hoofdkantoor / R
Tineke Bilker	directie Noord-Nederland
Jan Kreeft	directie Noord-Nederland
Linda Snitsevorg	directie IJsselmeergebied
Francklin de Bruijne	Bouwdienst

2.4.3 Activiteiten van de PWW

Voor 2002 en verder zijn de volgende activiteiten voorzien:

1. Klankbordgroep voor BGW/saneringsdoelstelling waterbodembescherming

Product: advies aan AKWA

Trekker: DG Water (S. Hoornstra)/anders; voor project RIZA (E. Sneller)

deelnemers: M. du Manoir-Schutte, R. Hoogewerff, S. Jansen, Th. Joosten, T. van den Heuvel en P. van Zundert.

Inzet: Projectplan voor het gehele project is nog niet vastgesteld, daarom inzet PWW nog onbekend.
Wanneer: p.m.
Financiën: n.v.t.

2. Standaardisering Besluitvorming Waterbodems (StuW)

Product: Standaardisering besluitvorming; op peil houden (juridisch en technisch) van de modelbesluiten en andere modelstukken, bestuderen jurisprudentie en beleid en dit becommentariëren, gericht op de gevolgen voor de uitvoeringspraktijk van de Wbb voor waterbodems.
Trekker: directie Oost-Nederland (R. Hoogewerff)
deelnemers: F. van Baar, M. van der Brink, W. Cornelissen, S. Jansen, B. van der Meer, L. Snitsevorg en T. van den Heuvel.
Inzet: 35 dagen
Wanneer: 2002
Financiën: n.v.t.

3. Omgaan met waterbodems in Rijkswateren

Product: Bijdrage aan project 'Omgaan met waterbodems in Rijkswateren'
Trekker: RIZA (N. Jawalapersad)
deelnemers: nog samen te stellen na accordering plan van aanpak door POWA.
Inzet: P.M.
Wanneer: 2002
Financiën: n.v.t.

4. Werkgroep 'Effectuering aansprakelijkheid voor bodemsanering'

Product: Verbeteren kostenverhaal acties en verweer tegen kostenverhaal door overdracht van kennis en onderzoek binnen dossiers naar zowel positieve als negatieve ervaringen.
Trekker: directie Oost-Nederland (R. Hoogewerff)
deelnemers: F. van Baar, E. Boers-Gerlings, R. Hoogewerff, S. Jansen, H. Oudman, E. Oranje (deze groep is samengegaan met een werkgroep uit het Vakoverleg privaatrecht die de privaatrechtelijke kant van verhaalsacties nader in beschouwing neemt).
Inzet: 20 dagen
Wanneer: 2002
Financiën: n.v.t.

5. Klankbordgroep nieuwe richtlijn saneringsonderzoek

Product: Advies op juridisch en vergunningtechnisch gebied aan AKWA/RIZA bij het opstellen van een nieuwe richtlijn saneringsonderzoek
Trekker: directie IJsselmeergebied (L. Snitsevorg)
deelnemers: E. Boers-Gerlings, Th. Joosten, L. Snitsevorg.
Inzet: 25 dagen
Wanneer: klankbordgroep wordt ingesteld bij start project nieuwe richtlijn saneringsonderzoek (verwacht 2002)
Financiën: n.v.t.

6. Rapport 'Hoe gaan we om met bagger'

Product:	Een vertaling van het rapport 'Hoe gaan we om met bagger' van de directie Noord-Holland tot een landelijk toepasbaar rapport.
Trekker:	directie Noord-Holland (W.Bulthuis) deelnemers: T. Joosten, B. van der Meer, G. Gerrits aangevuld met vertegenwoordigers van het DG Water en het WVO-Ct.
Inzet:	P.M.
Wanneer:	2002
Financiën:	€ 25.000,- (inhuur Haskoning)

7. Wbb-info

Product:	Wbb-info, een informatiesysteem voor de behandeling van Wbb-meldingen (van begin tot eind van het proces; dat wil zeggen met opslag van gegenereerde standaarddocumenten en procesbewaking)
Trekker:	RIZA (N. Jawalapersad) deelnemers: D. Crommelin, de andere leden op verzoek bij gebruikerstesten.
Inzet:	P.M.
Wanneer:	2002
Financiën:	n.v.t.

2.4.4 Kosten van het overleg van de PWW

De projectgroep zal jaarlijks circa viermaal vergaderen.

Voor de realisatie van producten worden werkgroepen geformeerd. Iedere werkgroep maakt een werkplan. Ten aanzien van de benodigde inzet zullen in de projectgroep afspraken worden gemaakt. Vergaderkosten worden rechtevreeks bij het hoofdkantoor gedeclareerd.

2.4.5 Doorkijkje naar de toekomst van de PWW

De projectgroep heeft een continue karakter. De werkzaamheden van de projectgroep kent gezien de aard van de werkzaamheden in beginsel geen einddatum.

2.5 Projectgroep Communicatie

2.5.1 Taken van de projectgroep Communicatie

De projectgroep communicatie houdt zich bezig met het communiceren over onderwerpen die spelen op het gebied van vergunningverlening en handhaving.

De projectgroep communicatie valt zowel onder de FWVO als het WVO-Ct.

2.5.2 Samenstelling van de projectgroep Communicatie

Instanties

De projectgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van de directies, het hoofdkantoor van de Waterstaat en RIZA.

Leden

Jaap Rus (voorzitter)	RIZA
Gerard van Vliet	directie Utrecht
Alwin Nijhuis	Hoofdkantoor
Willem Zeilmaker	directie Noord-Holland
vacature	RIZA

2.5.3 Activiteiten van de projectgroep Communicatie

In 2002 zijn de volgende activiteiten voorzien:

1. WVO-symposium

Product:	Symposium
Trekker:	RIZA (J. Rus)
	deelnemers: de overige leden van de projectgroep Communicatie.
Inzet:	25 dagen RIZA, 2,5 dagen per RD en 1,5 dagen DG Water
Wanneer:	tweede kwartaal 2002
Financiën:	n.v.t.

2. Jaarverslag WVO-Ct

Product:	Jaarverslag WVO-Ct
Trekker:	PM
	deelnemers: F. van Baar, M. van der Brink, W. Cornelissen, S. Jansen, B. van der Meer, L. Snitsevorg.
Inzet:	alle dagen ten laste van WVO-Ct
Wanneer:	PM
Financiën:	n.v.t.

3. Promotieactiviteiten

Product:	folders en brochures
Trekker:	P.M.
	deelnemers: nog samen te stellen na accordering plan van aanpak.
Inzet:	5 dagen RIZA, 2,5 dagen per RD en 1,5 dagen DG Water
Wanneer:	PM
Financiën:	n.v.t.

2.5.4 Kosten van het overleg van de projectgroep Communicatie

De projectgroep communicatie vergadert ca. / 2 keer per jaar. Deze kosten worden gedragen door het WVO-Contactteam.

2.5.5 Doorkijkje naar de toekomst van de projectgroep Communicatie
De projectgroep Communicatie organiseert elke twee jaar een Wvo-symposium.

2.6 Projectgroep Warmtelozingen koelwater

2.6.1 Taken van de projectgroep Warmtelozingen Koelwater

De projectgroep is in 1999 opgericht. Haar taak was: "het aangeven van een voorkeursvolgorde in de inzet van elektriciteitscentrales ingeval van overschrijding van de koelwaternormen, rekeninghoudend met de kwetsbaarheid van het ontvangende oppervlaktewater". Later is door de FWVO aangedrongen om tevens aandacht te besteden aan de beoordelingsystematiek: beoordeling *lokaal* of als *watersysteem als geheel* en deze te toetsen op het aspect *handhaafbaarheid* en na te gaan of de set van gehanteerde *criteria* (beschikbare koelcapaciteit, functietoekenning van ontvangend oppervlaktewater, visstand ter plaatse, risico op optreden van botulisme) voldoende is om de beoordeling op te baseren.

2.6.2 Samenstelling van de projectgroep Warmtelozingen Koelwater

Instanties

De projectgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van de diverse directies en het RIZA.

Leden

Dju Bijstra (voorzitter)	RIZA
Frederique Groot-Rippens	directie Noord-Holland
Paul Borgerding	directie Zuid-Holland
Monique Bouwman	directie Utrecht
Wouter Bulthuis (agendalid)	directie Noord-Holland

2.6.3 Activiteiten van de projectgroep Warmtelozingen Koelwater

In 2002 zijn de volgende activiteiten voorzien:

1. Rapportage Warmtelozingen koelwater

Product:	FWVO-rapport Warmtelozingen Koelwater aan de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling. Het instrumentarium (de beoordelingssystematiek) zal worden uitgewerkt in CIW-verband, waarvan het product medio 2002 wordt verwacht.
Trekker:	RIZA (D. Bijstra) deelnemers: leden van de projectgroep
Inzet:	8 dagen RIZA, 2 dagen per RD (agendaleden niet)
Wanneer:	maart 2002
Financiën:	€ 700,-

2.6.4 Kosten van het overleg van de projectgroep Warmtelozingen Koelwater

De projectgroep verwacht in 2002 2 keer te vergaderen. Kosten ca. € 500,-

2.6.5 Doorkijkje naar de toekomst van de projectgroep Warmtelozingen Koelwater

De projectgroep zal worden opgeheven na oplevering van het eindrapport.

2.7 Projectgroep Chloor in koelwater

2.7.1 Taken van de projectgroep Chloor in koelwater

In het kader van het streven naar een reductie van het gebruik van chloor in koelwater heeft de FWVO in 1998 besloten tot de instelling van de projectgroep chloor in koelwater. Tevens heeft de projectgroep inbreng geleverd in de totstandkoming van de BAT Referentie Documenten (BREF) over koeling.

In 2002 zal de werkgroep aandacht schenken aan het monitoren van de implementatie van de FWVO-aanbevelingen.

2.7.2 Samenstelling van de projectgroep Chloor in koelwater

Instanties

De projectgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van de diverse directies en het RIZA.

Leden

Dju Bijstra (voorzitter)	RIZA
Niek Beuzenberg	directie Zeeland
Theo Boon	directie Noord-Nederland
Paul Borgerding	directie Zuid-Holland
Lisbet Grootelaar	directie Utrecht
Wouter Bulthuis (agendalid)	directie Noord-Holland

2.7.3 Activiteiten van de projectgroep Chloor in koelwater

In 2002 zijn de volgende activiteiten voorzien:

1. Monitoring implementatie FWVO-aanbevelingen uit haar rapport 'Verantwoord omgaan met biociden in koelwater'

Product: Monitoringsrapportage

Trekker: RIZA (D. Bijstra)
deelnemers: P.M.

Inzet: 17 dagen RIZA, totaal 14 dagen RD's (agendaleden niet)
(optioneel 7 dagen Waterschappen)

Wanneer: eind 2002, begin 2003

Financiën: n.v.t.

2.7.4 Kosten van het overleg van de projectgroep Chloor in koelwater

De projectgroep zal in 2002 4 keer vergaderen. Kosten ca. € 1.000,-.

2.7.5 Doorkijkje naar de toekomst van de projectgroep Chloor in koelwater

De projectgroep zal geheel 2002 actief zijn en orden opgeheven na oplevering van het product.

2.8 Netwerk Doelgroepbeleid Industrie

2.8.1 Taken van het netwerk

In 1999 is door de FWVO de volgende doelstelling voor het toenmalige cluster B geformuleerd:

In 2003 is de vergunningverlening kwalitatief op een hoog niveau en is aanvullend op initiatieven die door doelgroepen en vergunninghouders zelf worden genomen om emissies te beperken. Handhaving is toegesneden op een gedifferentieerde benadering, waarbij risico's een belangrijk criterium in de wijze van aanpak vormen. Slechts jaarlijks zijn bij koploper bedrijven nog voortgangsbesprekingen nodig. Via interne milieuzorg en BMP's wordt gezorgd voor strategische lange termijn doelstellingen die zich ook richten op items als schone technologie en productgebruik. De aandacht van de waterkwaliteitsbeheerder zal meer gericht worden op achterblijvers en andere doelgroepen.

Voor wat betreft de gesaneerde industriële bronnen verschuift (zeker bij de in omvang grote bronnen) het toezicht d.m.v. metingen aan het eind van de pijp naar controle van administratieve systemen en het een oordeel vormen over de kwaliteit van de (milieu)organisatie bij een bedrijf.

In 2001 is geconcludeerd dat deze doelstelling in zoverre bereikt is dat geen projecten meer hoeven te worden uitgevoerd ter verwezenlijking ervan. Cluster B zal daarom in 2002 niet worden voortgezet. Indien er zich ontwikkelingen voordoen die nopen tot het instellen van een werkgroep of uitvoeren van een project zal dit worden bepaald door de programmagroep van de FWVO.

Omdat de veranderende rol een continu proces is waarin steeds verdere ontwikkelingen zich voordoen en verbeteringen mogelijk zijn, is besloten om de leden van cluster B middels een netwerk op de hoogte te houden van ontwikkelingen. Tevens kunnen de leden van het netwerk vragen aan elkaar stellen en discussies aangaan. Speciale aandacht zal besteed worden aan het voorkómen van het ontstaan van een eigen netwerk, los van de FWVO. Daarom zal regelmatig worden teruggekoppeld met de FWVO door de netwerkbeheerder (RIZA, Ruud Kersten in 2002). De netwerkbeheerder zal ook het centrale aanspreekpunt zijn voor de leden van het netwerk en externe relaties. Aan de hand van de ontwikkelingen en de vragen zullen 1 tot 2 keer per jaar een bijeenkomst worden georganiseerd. Hierbij faciliteert de FO-Industrie. Het voorzitterschap van de bijeenkomsten zal bij een RD liggen, dit rouleert per jaar. In 2002 is dit de directie Noord-Holland.

In 2001 is de Routeplanner geëvalueerd en definitief vastgesteld en gepubliceerd.

De 2 andere projecten die gestart zijn in 2001 en nog niet waren afgerond zijn ondergebracht binnen andere structuren:

- Normeringen is een CIW 4 subwerkgroep geworden en rapporteert aan de CIW.
- Standaardisering Wvo-vergunningen is ondergebracht in het project Emissiekader NW4 als deelproject onder L3 ("Geef ons de ruimte"). Projectleider is Peter Omvlee van DG Water. Gerapporteerd wordt aan de sponsorgroep van Emissiekader NW4, bestaande uit DG Water, RIZA, IVW divisie Water en de voorzitters van FWVO en WVO-Ct.

2.8.2 Samenstelling netwerk Doelgroepbeleid Industrie

Instanties

Verkeer & Waterstaat wordt in het netwerk vertegenwoordigd door het DG Water (i.o.), de regionale directies van Rijkswaterstaat en het RIZA. Door deelname van enkele vertegenwoordigers uit de waterschapswereld en de Unie van Waterschappen wordt eveneens ingespeeld op ervaringen van de niet-Rijkswaterbeheerder, om daarmee een zo uniform mogelijk beleid vanuit de waterkwaliteitsbeheerders na te streven.

Leden

Els van Bon (voorzitter in 2002)	directie Noord-Holland
Michiel Faber (secretaris)	Fugro Ecoplan
Peter Omvlee	DG Water
Volkert Bakker	RIZA
Ruud Kersten	RIZA
Izaak Taroenodikromo	directie Zeeland
Jan de Jager	directie Noord-Nederland
Anton Gerrits	directie Noord-Holland
Monique Bouwman-Selier	directie Utrecht
Marjon van den Meerendonk	directie Noord-Brabant
Marjo van den Brink	directie Limburg
Hans. Kip	directie Oost-Nederland
Cor van Pinxteren	directie IJsselmeergebied
Pia Eckstein	Unie van Waterschappen
John Zijlmans	GTD Oost-Brabant
Maarten Revallier	Hoogheemraadschap van Rijnland
Petty Grootens	Hoogheemraadschap West-Brabant

2.8.3 Activiteiten 2001 van het netwerk

Onderhouden van het netwerk en 1 tot 2 maal per jaar een bijeenkomst van 1 dag per keer.

2.8.4 Kosten overleg netwerk

Aantal vergaderingen per jaar: maximaal 2. Daarnaast optioneel 1 gezamenlijk overleg met de DMI-coördinatoren van de provincies.

Kosten voor overleg per jaar: facilitering door Fugro Ecoplan ca. € 5.500,-.

Inzet (P) voor overleg per jaar: maximaal 3 dagen per deelnemende instantie, dit is ca. 50 dagen totaal.

2.8.5 Doorkijk naar de toekomst van het netwerk

In beginsel zal het netwerk op dezelfde voet voortgaan in 2003 en later.

2.8.6 Overzichtstabel netwerk

Het overzicht van de personele (in mensdagen) en de financiële inzet (in euro's) per instantie staan in de tabel op de volgende pagina weergegeven.

Benodigde menskracht (dagen) en financiële middelen netwerk Doelgroepbeleid Industrie		
Dagen	Bijeenkomsten (3 maal)*	Totaal
DG Water	3	3
directie Zeeland	3	3
directie Noord-Nederland	3	3
directie Noord-Holland	6	6
directie Utrecht	3	3
directie Noord-Brabant	3	3
directie Limburg	3	3
directie Oost-Nederland	3	3
directie IJsselmeergebied	3	3
RIZA	6	6
Totaal dagen RWS	36	36
Unie van Waterschappen	3	3
GTD Oost-Brabant	3	3
HH van Rijnland	3	3
HH West-Brabant	3	3
Totaal dagen waterschappen	12	48
Totaal financiën (€)	5.500 (Fugro Ecoplan)	

* naast 2 bijeenkomsten is er optioneel 1 gezamenlijk met de DMI-coördinatoren van de provincies

---

3 Belangrijkste resultaten 2001

3.1 Rapporten

Evaluatie van project "Implementatie Totaal-Effluent Toxiciteit", FWVO-nota 01.02, cluster effectgericht beleid, april 2001.

Deze notitie geeft een overzicht van de gevolgde aanpak voor introductie van de parameter acute toxiciteit als onderdeel van de methodiek voor totaal-effluentbeoordeling (TEB). De conclusie luidt dat bepaling van acute toxiciteit van effluënten weliswaar technisch goed mogelijk is, maar dat er nog enkele belemmeringen zijn alvorens de parameter als instrument voor effluentbeoordeling in het kader van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren (Wvo) kan worden geïmplementeerd.

Handreiking Scheepsmilieuplan, FWVO-nota 01.03, cluster diffuse bronnen, augustus 2001

De "Handreiking Scheepsmilieuplan; milieuzorg op dienstvaartuigen" is bedoeld om medewerkers, die belast zijn met de implementatie van het Scheepsmilieuplan (SMP), op weg te helpen.

Als water(kwaliteits)beheerder streeft Rijkswaterstaat o.a. naar het terugdringen van de oppervlaktewaterverontreiniging vanuit de binnenvaart. Het is daarom van groot belang om de hand ook in eigen boezem te steken en een voorbeeldfunctie uit te dragen waar het de eigen schepen betreft. De handreiking vormt een bindend advies m.b.t. de implementatie en uitvoering van het SMP aan boord van de eigen dienstvaartuigen van Rijkswaterstaat.

Communicatie Diffuse Bronnen, FWVO-nota 01.04, cluster diffuse bronnen, augustus 2001

De handreiking is een hulpmiddel om communicatie te betrekken bij het oplossen van inhoudelijke problemen. Het document sluit aan bij een regionale aanpak, uitvoeringsdocumenten en een projectmatige werkwijze. Tevens geeft het handvatten om vanuit een uitvoeringsdocument de vertaalslag naar een communicatieplan te maken.

De handreiking is geschreven voor de doelgroep medewerkers die belast zijn met de implementatie van het regionale diffusebronnenbeleid.

Workshop Communicatie rond Uitvoeringsdocumenten, FWVO-nota 01.05, cluster diffuse bronnen, mei 2001

De notitie bevat tips en tools voor het maken van een communicatieplan voor de aanpak van diffuse bronnen in de regio. Het document geeft handvatten om een communicatieplan op te zetten. In de workshop "communicatie rond uitvoeringsdocumenten" zijn deze tips en tools aangereikt en toegepast op een aantal cases.

Deze notitie is een hulpmiddel voor het maken van een communicatieplan.

3.2 Andere producten

Warmtelozingen koelwater

De werkgroep warmtelozingen koelwater heeft in het kader van haar taakopdracht een stappenplan opgesteld "Warm waterlozingen en kwetsbaar oppervlaktewater, aanbevelingen voor de uitvoering van het beleid, augustus 2000". Het conceptrapport is een handreiking aan beheerders hoe met de problematiek van warmtelozingen gedurende warme zomers (in preventieve zin) kan worden omgegaan. Tevens heeft de werkgroep het in kaart brengen van de kwetsbaarheid van het ontvangend oppervlaktewater nader uitgewerkt in een studie "Inventarisatie gevoeligheid oppervlaktewateren voor warmtelozingen, mei 2000" uitgevoerd door de KEMA.

De beoordelingssystematiek die het mogelijk moet maken om warmtelozingen te regelen in vergunningen zal worden gerealiseerd door uitbreiding van de CIW-emissie-immisie beoordelingssystematiek met een module "warmte".

Cursus

In november 2001 ging de derde ronde bedrijfsmilieuplannen (BMP's) voor de doelgroep chemie van start. Centraal thema daarin is het duurzaam ondernemen. Het bevoegd gezag heeft een belangrijke rol in het BMP-3 proces. In het kader van de kennisopbouw en overdracht van expertise zijn er rond de jaarwisseling een vijftal trainingen georganiseerd voor ambtenaren van provincies, gemeenten en waterkwaliteitsbeheerders. De doelstelling van de trainingen was: 1) het overdragen van kennis over de inhoud van BMP-3, over verbredingonderwerpen (o.a. productgerichte milieuzorg, duurzaam inkopen, transport & logistiek en duurzame bedrijventerreinen) en over de methodiek van Product Stewardship en 2) het bieden van een concreet handvat (methodiek) om een goede start te maken met BMP-3 (stimuleren, begeleiden en beoordelen van chemiebedrijven tijdens het oppakken van verbredingonderwerpen).

Bijlage 1

Samenvatting FWVO-programma 2002

Gewenste inzet in mensdagen (P) en benodigde financiële middelen in k€

directies/ dienst	2002	
	F	P
NN	25	60
ON	25	81,5
RDIJ		57
UTR		40
NH	25	99
ZH	25	103
ZLD	25	67,5
NBR		31,5
LIMB	25	59,5
NZ	25	38
RIKZ		19
RIZA		396
DG W		46
CDJZ		8
Pm*		110
DWW		18
BD		5
FWVO	100	
Totaal	275	1239

*pm: nog toe te delen aan één of meer directies

FWVO" benodigde budget voor de FWVO in k€

1 mensdag = 8 uur

Bijlage 2

Leden van de FWVO

de heer ir. C. Venema (voorzitter)
de heer ing. J. Meijerink (secretaris)
mevrouw. mr. N. Aland
de heer J. Jonkhoff
de heer ing. P.F.P.M. Warnier
vacature
de heer drs. B. Spaargaren
mevrouw ing. E. van Bon
de heer ir. W.G. Prins
de heer ing. B. Hannessen
de heer ir. M.J.P.H. Waltmans
de heer ir. G.W. van Vliet
mevrouw ing. M. Bouwman
de heer ing. W. Vinke
de heer drs. H.J.M. Hoozemans
de heer ir. J.P. van Dalen
de heer ing. D. Luijendijk
de heer drs. ing. M van Zetten

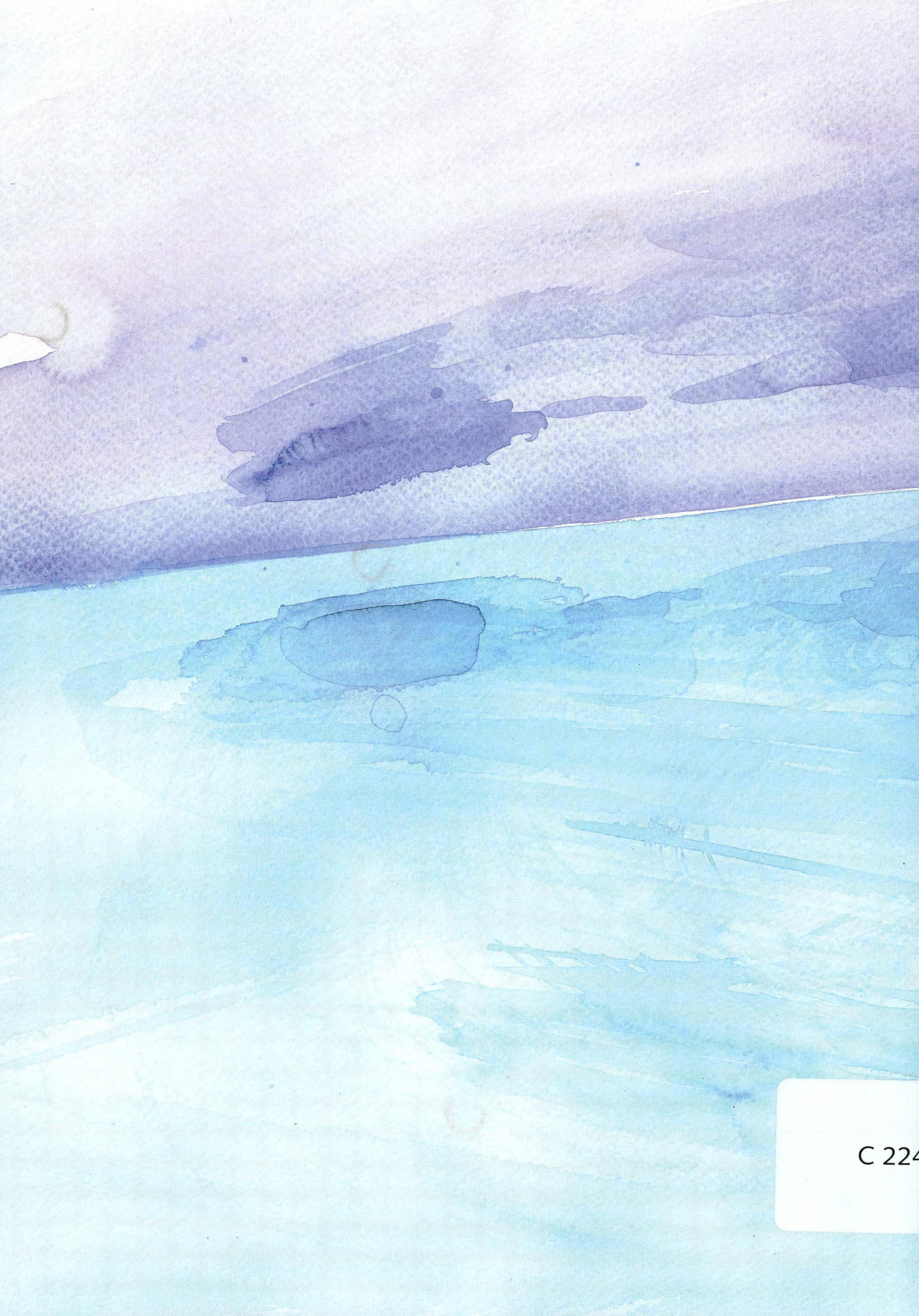
directie IJsselmeergebied
RIZA
Centrale Directie Juridische Zaken
directie IJsselmeergebied
directie Limburg
directie Noord-Brabant
directie Noord-Holland
directie Noord-Holland
directie Noord-Nederland
directie Noordzee
directie Oost-Nederland
directie Utrecht
directie Utrecht
directie Zeeland
directie Zuid-Holland
DG Water
RIZA
RIKZ

C 224